

Sikeres emberek, akiket születésük helye vagy családi viszonyaik Pécelhez kapcsolnak

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI:

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/egyház/szervezet/vállalkozás) neve:
Települési Értéktár Bizottság, POLGÁRMESTERI HIVATAL, 2119 Pécel, Kossuth tér
1. +36 (28) 662-007, ertektar@pecel.hu

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai
Név: Erdős Szabolcs

Telefonszám: 70-3249167

E-mail cím: szabolcs.erdos@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI:

1. A nemzeti érték megnevezése:
Érdekes személyiségek és alkotásaik péceli kötődései.

2. Fellelhetőségének pontos helye:--

3. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik: települési értéktár.

4. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása: Fülöp Zoltán, Takáts Ádám, Pankotai Farkas Béla nevei ismeretesek a hazai tudomány-, politika-, technika- és sporttörténet fontos vonatkozásaiban, s életüknek egy hosszabb-rövidebb szakasza Pécelhez kapcsolódik.

Az előterjesztéseket kutatásai alapján Erdős Szabolcs készítette.

Fülöp Zoltán

1950-ben mutatták be az első, teljes hosszában színes magyar filmet, a Ludas Matyit. A film díszleteit Fülöp Zoltán tervezte. A Kossuth díjas művész Pécelen született.

Fülöp Zoltán iparművész, díszlettervező 1907. június 16-án született Pécelen. Apja Fülöp Antal, a főváros szolgálatában álló altiszt, anyja Kati Kiss Mária. Az elemi iskolát talán még Pécelen kezdhette meg Zoltán, de az biztos, hogy az 1920-as évek végén már a VIII. kerületben lakik a család. A későbbi elismert művész középiskolai tanulmányait Budapesten végezte, majd az Iparművészeti Főiskolán tanult. Az iskolák elvégzése után rövid időre a Belvárosi Színházhoz szegődött, majd az Operaházba került, ahol tulajdonképpen élete végéig dolgozott.

Munkásságáért 1951-ben Kossuth-díjat, 1955-ben Erdemes művész, 1965-ben pedig Kiváló művész címet kapott. 1975 november 4-én halt meg Budapesten.

Fontosabb forrás, további részlet: <https://peceliszilankok.hu/diszlettervezo/>

Takáts Ádám

Takáts Ádám Nagy Gábor néven született 1822. július 8-án Kecskeméten a későbbi közíró és színész. 1846-tól rendszeresen cikkei jelennek meg Kossuth és a köréhez közelálló szellemiségű lapokban.

A 36. honvédszászlóalj főhadnagyaként harcolt a magyar függetlenségért többek között Aradon.

A szabadságharc leverése után menekülnie kellett. Feleségével – az 1848 előtt színészi fellépésekkel nem éppen támogató kritika mellett próbálkozó – Karacs Rózával, annak nővéréhez, Karacs Terézhez, a később híres nőnevelőhöz, pedagógushoz menekültek (Karacs Teréz 1846-ban indította el Miskolcon az első nőnevelő intézetet, ide menekültek).

A kolozsvári, debreceni, miskolci majd kassai színháznak lett vezető színésze. Később rendezéseket is vállalt, de még a Budai Népszínház vezetését is átvette egy rövid időre a külföldre látogató igazgatótól. A Színészegyesület megalakításának kezdeményezője volt (ebben egyébként szorosán együtt dolgozott az ebben az időben szintén Pécelen élő Bényei Istvánnal).

Takács Ádám 1894 júniusában még az elsők között költözött be az idős színészek nagysurányi otthonába. Nem tudni, hogy pontosan mikor, de életének utolsó évében vagy éveiben Pécelre költözött – esetleg fiához, Nagy Árpádhoz az Erzsébet sétányra.

1897 február 10-én mindenesetre Pécelen halt meg szívszélhűdésben. Február 12-én délután 3 órakor temették Pécelen a református temetőben.

Fia, Nagy Árpád a péceli Casino egyik alapítója, a Kossuth-szobor állításának egyik kezdeményezője lett.

Fontosabb forrás, további részlet: <https://peceliszilankok.hu/takats-adam/>

Pankotai Farkas Béla

Farkas Béla 1885. március 25-én született Pécelen. Március 29-én keresztelték meg református szertartás szerint. Anyja Farkas Terézia Arad megyéből származott, apja ismeretlen, a gyermek nevével „törvénytelen” megjelölés szerepel. A keresztelőn jelen vannak még Gázsó Mária és Fülöp Antal, valamint a bába, Kohn Teréz.

Művészeti tanulmányait Budapesten kezdte, majd Berlinben és Kölnben töltött néhány évet. 1917-től már kiállításai nyílnak, de átmenetileg a Herendi Porcelánmanufaktúra számára is készít kisebb sportszobrokat.

Alkotásaival az ország számos pontján lehet találkozni: harmincnál is több hősi emlékművet, szobrot készített az 1920-as és 30-as években (Dány, Tura vagy Újhartyán, hogy csak a közelebbieket említsük).

Budapesten a Népligetben látható az 1935-ben felállított Lengyel légionisták emlékműve, de az ismertebb alkotásai közé sorolható még a Dandár fürdő udvarán elhelyezett Vetkőző lány is.

Legismertebb szobra kétségtelenül a Lechner Ödönt ülve ábrázoló alkotása. A magyar népi építőművészet kiemelkedő alakja 1914-ben halt meg. Már ebben az évben kiírták egy köztéri alkotásra felhívó pályázatot, amellyel Lechnernek kívántak méltó emléket állítani. Az

I. világháború azonban keresztülhúzta a számításokat, el kellett halasztani a kezdeményezést. 1929-ben próbálkoztak másodszor, de 1930-ban újra neki kellett futni a pályázatnak a nem megfelelő minőségű pályaművek miatt.

Végül 30 művész 43 alkotásából választották ki az akkor már Pankotai Farkas Béla néven alkotó szobrász terveit.

Fontosabb forrás, további részlet: <https://peceliszilankok.hu/farkas-bela-szobrasz/>

5. Indoklás az értéktárba történő felvételre:

Fülöp Zoltán, Takáts Ádám, Pankotai Farkas Béla életüknek egy hosszabb-rövidebb szakaszában éltek Pécelen. Életpályájuk során valamennyien gyarapították hazánk tudományosságát, technikai haladását, közéletét, sportéletét. Települési Értéktárba sorolásuk tovább gazdagítja helytörténetünk értékeit.

6. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források): lásd az egyes szócikkek alatt.

Erdős Szabolcs
javaslattevő aláírás